הא מכירין אסורין אמר רבא גבי כרי קסבר כל שספיקו חמור מודאי לא מעייל נפשיה לספיקא דאילו גבי נזיר ודאי מגלח ומביא קרבן ונאכל (א)ועל ספיקו לא מצי מגלח א"ל רב הונא בר יהודה לרבא אמר "הריני נזיר עולם" מאי א"ל נזיר עולם נמי ספיקו חמור מודאי דאילו ודאי "הכביד שערו מיקל בתער ומביא שלש בהמות ואילו ספיקו לא אמר "הריני נזיר שמשון" מאי א"ל נזיר שמשון לא תניא,א"ל והאמר רב אדא בר אהבה תניא נזיר שמשון א"ל *אי תניא תניא רב אשי אמר ההיא רבי יהודה משום ר"ט היא דתניא ר' יהודה משום ר"ט אומר אין אחד מהם נזיר לפי שלא ניתנה נזירות אלא להפלאה אי הכי מאי איריא שנגנב או שאבד אלא להודיעך כחו דר' שמעון דאף על גב דנגנב או שאבד קסבר *מעייל איניש נפשיה לספיקא: רבי יהודה אומר סתם תרומה ביהודה כו': הא מכירין אסורין אלמא ספיקא לחומרא, אימא סיפא סתם חרמים ביהודה מותרין ובגליל אסורין שאין אנשי הגליל מכירין את חרמי הכהנים הא מכירין מותרין אלמא ספיקא לקולא אמר אביי סיפא ר"א ברבי צדוק היא דתניא רבי יהודה אומר סתם תרומה ביהודה אסורה רבי אלעזר בר' צדוק אומר סתם חרמים בגליל אסורין:

מתני'

רש"י

הא מכירין אסורין · ואע"ג דבסתם נדר וספק אי בתרומת הלשכה אי בתרומת הגורן דמעייל איניש נפשיה לספיקא דאמרינן על דעת תרומת הלשכה נדר : גבי כרי · להכי מהדר ר' יהודה : קסבר לא מעייל איניש וכו' · וכיון דספיקו חמור מודאי ודאי לא מעייל נפשיה באותה ספיקא לחומרא אלא על דעת כן ודאי נדר שאם הכרי בעין דמשכח ליה אם יש שם מאה כור דליהוי נזיר כדיניה אבל לא משכח ליה בעין דליהוי נזיר מספיקא לחומרא לא,דגבי נזיר מספיקא הוי חומרא יותר מודאי : דאילו [גבי] נזיר ודאי · איכא הא קולא דלסוף נזירותו מגלח ומביא קרבנו ונאכל ואילו ספק נזירות דנגנב הכרי לא מצי מגלח לפי שאינו מגלח אלא על קרבן והא לא מצי לאיתויי קרבן דדלמא לאו נזיר הוא וקא מייתי חולין לעזרה הלכך לא מעייל נפשיה בהאי ספיקא אבל גבי תרומה אמרינן מעייל נפשיה לספיקא דאפי' אמרינן תרומת הלשכה מספיקא לא הוי טפי חמורה [ספק יותר] מודאי (יותר) אם אמר בפירוש הרי עלי כתרומת הלשכה : אמר הרי נזיר עולם · אם יש בכרי הזה ק' כור דהכא ליכא למימר ספיקו חמור מודאי דאפילו בודאי דמדד הכרי ויש בו ק' כור לא יתגלח לעולם מאי איכא למימר,אמאי לא מעייל נפשיה לספיקא: [נזיר עולם נמי] · אפילו היכא דאמר "הריני נזיר עולם" הוי נמי ספיקו חמור מודאי דאי נזיר עולם ודאי' הכביד עליו שערו מיקל בתער ומביא ג' בהמות חטאת ועולה ושלמים כדין נזיר ואי ספק נזיר עולם' לא מצי לאיתויי קרבן דשמא לאו נזיר הוא : אמר הריני נזיר שמשון · דלא מגלח לעולם כלל מאי איכא למימר אמאי קאמר רבי יהודה מותר הא ליכא למימר דספיקו חמור מודאו : אמר ליה לא תניא · לא אשכחן שום ברייתא דקתני הריני נזיר שמשון (ב) דליתיה כלל כי אמר הריני נזיר שמשון דליחול עליה נזירות כלל משום דשמשון לא יצא נזירות מפיו דהא הוה מטמא למתים כי הוה קטיל להו הלכך לספיקא לא עייל נפשיה : והתניא נזיר שמשון · (ג)שאומר "הריני נזיר שמשון" הרי הוא נזיר שמשון ואינו מיקל בתער,ומטמא למתים כשמשון: אי תניא תניא · אי משכחת ברייתא דאיכא לתרוצי הכי משום הכי מתיר ר' יהודה דלא מעייל איניש נפשיה לספיקא וליכא למירמא דרבי יהודה : רב אשי אמר ההיא · ברייתא דכרי דמתיר רבי יהודה בספק נזירות ר' יהודה משום ר' טרפון היא : אין אחד מהם נזיר · שנים שהיו עומדים ואמר אחד הריני נזיר אם זה איש פלוני שבא כנגדו ואידך אמר הריני נזיר אם אינו הוא : אין אחד מהם נזיר · הואיל ובשעת הנדר לא היה ברור לאחד מהן : שלא ניתנה נזירות אלא להפלאה · דבעינן בשעת שנדר שיהא יודע אי הוי נזיר : אי הכי · דמשום הכי מתיר דלא ניתנה אלא להפלאה : מאי איריא נגנב · אפילו איתיה בעיניה נמי כיון דבשעת הנדר לא הוה בריר ליה דלא הוה ידע אי היה ביה מאה כור אע"ג דהוה אפשר למודדן : אלא להכי תניא נגנב או אבד להודיעך כחו דר' שמעון · דאמר אע"ג דנגנב דלא אפשר למודדן קאמר ר' שמעון : הא מכירין אסורים · אע"ג דמספקא לן אי מתרומת הלשכה קאמר אי מתרומת הגורן : אלמא ספיקא לחומרא · להכי פריך מסיפא [ואע"ג] דמרישא [נמי] איכא למיפרך דקתני ר' יהודה אומר סתם תרומה ביהודה אסורה אלמא ספיקא לחומרא אלא קמ"ל דבין רישא ובין סיפא קשיא לאידך רישא וסיפא להכי פריך דסיפא לסיפא : ר' אלעזר ברבי צדוק אומר סתם חרמים בגליל אסורים לפי שאין מכירין אלא חרמי שמים · הא אם היו מכירין חרמי כהנים נמי סתמן מותר דספיקא לקולא ורישא ר' יהודה וסיפא ר' אלעזר : מתני'

ר"ן

הבאה על הספק : אמר הריני נזיר עולם מאי · דהא ברייתא דאם יש בכרי הזה מאה כור סתמא תניא ויש במשמע אפילו נזיר עולם ואפ"ה שרי רבי יהודה אע"פ שאין ספקו חמור דהא ודאי נמי לא מצי מגלח : הריני נזיר שמשון מאי · דאפי' ודאי לא מצי מגלח בתער : א"ל לא תניא · דסתמא לא משמע נזיר שמשון : והתניא נזיר שמשון · דאיכא ברייתא דתנא בהדיא דר' יהודה מתיר באומר "הריני נזיר שמשון' אם יש בכרי הזה מאה כור" והלך ומצאו שנגנב : אי תניא תניא . ולא ידענא לפרוקא דלא תקשי אההיא "דאין אנשי גליל מכירין תרומת הלשכה" דמשמע הא מכירין אסורין א"נ אי תניא תניא ותרי תנאי אליבא דרבי יהודה : אין אחד מהם נזיר · במס' נזיר (דף לג:) תנן לה בשנים שהיו מהלכין בדרך וראו אחד בא כנגדן אמר אחד מהן "הריני נזיר שזה איש פלוני" אמר חברו "הריני נזיר שאינו" ר"ט אומר אין אחד מהם נזיר ויהיב רבי יהודה משמיה טעמא למילתיה לפי שלא נתנה נזירות אלא להפלאה כלומר שאין נזירות חל עד שיפרש אותה בלא שום תנאי כדכתיב "כי יפליא" דמשמע שיפרש ולא שיקבל אותה על הספק הלכך ברייתא דהאומר הריני נזיר שמשון אם יש בכרי הזה מאה כור דלא הוי נזיר כותיה: אלא להודיעך כחו דר"ש דאע"ג דנגנב וכו' · וכי תימא ליתני דכי איתא בעיניה להודיעך כחו דרבי יהודה דכחא דהיתרא עדיף ליתא דכיון דטעמא משום דלא נתנה נזירות אלא להפלאה ליכא כחא דהיתרא טפי כי איתא בעיניה משנגנב או שאבד אבל השתא דנקיט לה בנגנב אשמעינן רבותא דר"ש דלא חייש לנזירות להפלאה ועוד דמעייל נפשיה לספיקא: הא מכירין אסורין אלמא ספיקא לחומרא וכו' · הא דפריך מדיוקא דרישא אדיוקא דסיפא ולא פריך מרישא לסיפא דרישא קתני סתם תרומה ביהודה אסורה אלמא ספיקא לחומרא וסיפא קתני סתם חרמים ביהודה מותרין אלמא ספיקא לקולא משום דה"ל לדחויי דלמא לעולם ספיקא לקולא ורישא הייט טעמא משום דביהודה מפני שהיו רגילין הרבה בתרומת הלשכה לא היו קורין לתרומת הגורן תרומה סתם אי נמי לאידך גיסא דלעולם ספיקא לחומרא וסיפא דקתני סתם חרמים ביהודה מותרין הייט טעמא דמתוך שהיו כהנים הרבה מצויין ביניהן ורוב חרמיהן היו לכהנים לא הוו קרי לחרם גבוה חרם סתם אבל דיוקא דרישא אדיוקא דסיפא קשיא: אמר אביי סיפא רבי אלעזר ברבי צדוק היא · דמתני' תרי תנאי היא רישא רבי יהודה דס"ל ספיקא לחומרא ולדידיה אין ה"נ דסתם חרמים ביהודה

תוספות

על ספיקו לא מצי מגלח · וא"ת אמאי לא מצי מגלח יביא עולות ושלמים ויתנם בנדבה ויגלח עליהם ואי משום חטאת דנזיר דליכא בנדבה מ"מ מצי לגלח על העולה ועל השלמים בלא חטאת כדאמר בנזיר אם גילח באחד משלשתן יצא וי"ל מ"מ לא מצי מגלח כהלכתן על גבי ג' בהמות חטאת עולה שלמים דאין חטאת באה בנדבה והלכך אין יכול להביא על תנאי ור"י פירש דלא מצי לגלח משום דעבד הקפה וכמאן דאמר דהקפת כל הראש שמה הקפה דמספק אינו יכול לדחות לאו דהקפה הלכך הוי ספיקו חמור מודאי הלכך לא מעייל נפשיה בספיקא אבל במתניתין בנדרים אין ספיקו חמור מודאי : א"ל לא תניא · בשום מקום שיתיר רבי יהודה בהריני נזיר שמשון אם יש בכרי מאה כור : רב אשי אמר ההיא · דספק נזירות דכרי דשרי ר' יהודה לאו טעמא משום דאין אדם מכניס עצמו לדבר שספיקו חמור מודאי אלא רבי יהודה משום רבי טרפון היא דבעי הפלאה וטעמא משום דמספיקא לא משתעבד נפשיה ול"נ דהא בפרק בית שמאי דנזיר (דף לד.) מוכח בהדיא דרבי יהודה דהכי פליג אההיא דר' יהודה משום רבי טרפון לכ"ע דה"ק ההיא דנזיר שמשון דפליג רבי יהודה לאו רבי יהודה אליבא דנפשיה היא דודאי מודה רבי יהודה גבי נזיר שמשון כיון דאין ספיקו חמור מודאי אלא ר"י משום רבי טרפון היא דבעי הפלאה ופריך מאי איריא נגנבו ואם תאמר התינח לפי' ראשון דקאי ההיא כרבי יהודה משום רבי טרפון לההיא דלעיל דסתם נזיר אלא לפירוש שני דהא דר' יהודה משום ר' טרפון לא קאי אלא אההיא דנזיר שמשון מאי פריך מאי איריא נגנב והא במלתא דנזיר שמשון לא קתני נגנב וי"ל דס"ל דברייתא במלתיה דשמשון קתני נגנב להודיעך כחו דר"ש וכו' וא"ת התינח לפי' קמא דרב אשי אברייתא דלעיל קאי דקתני בה נזיר סתם אבל לפירוש שני דרב אשי אברייתא דקתני נזיר שמשון קאי א"כ היכי מיירי בה ר"ש והא אמר ר"ש פ"ק דנזיר (דף ז.) האומר נזיר שמשון לא אמר כלום וי"ל דברייתא דקתני והתניא נזיר שמשון לא קתני בה נזיר שמשון לבדו אלא שנה בה נזיר שמשון וסתם נזיר והשתא שונה בה נזיר סתם להודיעך כחו דרבי שמעון דמעייל בספיקא אע"ג דספיקא חמור מודאי ותנא נמי נזיר שמשון להודיעך כחו דרבי יהודה דשרי אע"ג דאין ספיקו חמור מודאי ומטעם הפלאה כר' טרפון כדקאמר רב אשי ואמר

פי' הרא"ש

הא מכירין אסורין · מרישא נמי הוה מצי למיפרך אלא דבעי למיפרך מכולה מתני': אלא אמר רבא הייט טעמא דר' יהודה · וכולה מתני' כרבי יהודה בנדרים דאין ספיקן חמור מודאן מעייל נפשיה לספיקא בנזיר דספיקו חמור מודאי לא מעייל נפשיה לספיקא הלכך מתני' דנדרים דברי הכל ומתניתין דנזירות כר' יהודה: על ספיקו לא מצי מגלח · דלא מצי לאיתויי קרבן מספק דלמא מעייל חולין לעזרה: אמר הריני נזיר עולם מאי · דהשתא אין ספקו חמור מודאו דאינו מגלח לעולם : הכביד שערו מיקל בתער כששערו מכביד עליו : מביא ג' בהמות · חטאת עולה ושלמים ומגלח אבל נזירות ואינו ספק ואסור ביין ובטומאת מת : נזיר שמשון · דאינו מיקל מאי איכא למימר : א"ל לא תניא · דר' יהודה הוה מיקל ביה כיון דאין ספיקו חמור מודאו : תניא נזיר שמשון · רב אדא בר אהבה היה שונה הריני נזיר שמשון אם יש בכרי וכו' ור' יהודה מתיר : אי תניא תניא · ולהאי תנא לית ליה הך סברא דאמרינן אליבא דר' יהודה ולדידיה תרי תנאי אינון אליבא דר' יהודה תנא דנזיר שמשון סבר לא מעייל איניש נפשיה לספיקא ותנא דספק תרומה ביהודה סבר מעייל איניש נפשיה לספיקא : ההיא ר"י משום ר"ט היא · דר"י דהכא היינו ר"י משום ר"ט ולא משום דעייל נפשיה לספיקא דאפי' נמדד הכרי ואפי' היו בו מאה כור לא הוי נזיר כיון דבשעה שקבל עליו הנזירות לא היה ברור לו אם יהיה בכרי מאה כור : אין אחד מהן נזיר · שנים שהיו יושבין ואחד עובר לפניהם אמר אחד הריני נזיר אם הוא נזיר אמר השני הריני נזיר אם אינו נזיר ומתה נפשך אחד מהם היה לו להיות נזיר ואפ"ה לא הוי נזיר: שלא נתנה נזירות אלא להפלאה · דכתיב איש כי יפליא שיהיה ברור לו בשעת קבלת נזירות בלא שום ספק : הא מכירין אסורין · ה"נ הוה מצי למפרך מרישא אלא ניחא ליה לדקדק מכולה מתני': סיפא ר"א בר' צדוק היא · דאיהו סבר ספיקא לקולא הוה ומצי לאוקמיה מתני' דספק נזירות להקל נמי כוותיה : ר"י אומר סתם תרומה ביהודה אסורה · לפי שמכירין את שתיהן אבל בגליל אין מכירין תרומת הלשכה אבל מכירין הם חרמי כהנים ואפ"ה חרמים שלהם אסורים ור"א ברבי צדוק סבר דאין מכירין דאי היו מכירין ה"א ספיקן להקל כמו ביהודה דמותרין לפי שמכירין שתיהן: בד"א

עין משפט נר מצוה

מו א מיי' פ"ג מהל' נזירות הלכה יב :

מסורת הש"ס

[שבת קטו: וש"נ]

[לקמן כח.] עירובין פב. נזיר לד. סב. סנהדרין כס. חגיגה י. [תוספתא נזיר פ"ג]

[לקמן סח:]

[תוספתא פס"א]

הגהות הב"ח

(א) גמ' ונאכל ועל ספיקו וכו' הריני נזיר עולם . נ"ב עיין פ"ק דנזיר דף ד ע"א : (ב) רש"י ד"ה אמר ליה וכו' דקתני הריני נזיר שמשון דליתני בה כי אמר הריני : (ג) ד"ה והתניא נזיר שמשון דמי שאומר .